

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Prešernova ulica 6/1. Rokopise ne vračamo. Nefrankirani pismi ne sprejemamo. Izhaja vsak teden. Naročnina letno 60 din za inozemstvo 80 din. Član sekcije J. U. U. plača list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davok posebej. Pošt. šte. rač. 11.753. Telefon 45-86

Učiteljevo mesto v družbi

Ob večletnih polemikah o učitelju, različnem pojmovanju njegove osebe in dela, radi njegovih neizpolnjenih zahtev in končno tudi glede mesta samega, ki ga v družbi zavzema, je umestno, da pregledamo nekatere pojave, ki bodo te probleme vsaj deloma razjasnili.

Učitelj je kot družbeni član vezan na družbo in kot pridobitveni člen privezan k obči ekonomski delavnosti. Mesta na politični stopnji družbe in prav tako mesta v ekonomski družbi pa niso stalna, temveč se položaj poedincev in stanov izpreminja navzgor ali navzdol. To zavisi od delavnosti stanovskih enot, še bolj pa od obči družbenih prilik, včevši predvsem gospodarske in politične.

Tako so v teku zgodovine zasledili družbeni vrh podjetniki, ki so izpodrinili srednjeveško plemstvo. V tem času so izboljšali svoj položaj tudi kmetje, ki pa radi novih pridobitnih razmer le težko uspevajo, a delavstvo je na začetku pohoda k osvoboditvi.

Ker pa položaj vsakega poedincev in v družbi obstoji predvsem od količine njegovega imetja in se ta razlika v količini med učiteljem in drugim, posebno pridobitnejšimi stanovni občutno veča, pada sorazmerno s tem tudi učiteljski vpliv in ugled.

Kakor je težko priznati načelo, da toliko veljaš, kolikor plačaš, dejstva to potrjujejo.

Tako se danes vse bolj rešuje pridobitnik spon majhnega prosperiranja, ker tehnika, ki je zavzela v tej dobi do sedaj najvišji vzpon, podpira, vodi in plačuje njegovo delavnost, katere člen je. Vedno večje so zahteve po tehničnih pripomočkih in sredstvih, in pridobitnik in delavstvo, ki združeno strežeta strojem in s tem ljudskemu povpraševanju, čeprav med seboj v borbi, zavzemata v družbi vedno višja mesta. Prav tako pa tudi drugi svobodni poklici, bodisi umstveni ali delavski, ki so vključeni v ta tehnični stroj, napredujejo.

Ako hočemo govoriti konkretno in preneseno na učiteljske razmere, je v vasi bogataš trgovec, veleposestnik, zidar ali tesar, ki ima svojo vilo in avto in v vsakem življenju odločujoč vpliv. Izgovor, da so pridobili imetje s svojo pridnostjo, podkrepljuje trditev, da je življenjska pridobitnost njim naklonjena, da ljudje povprašujejo in plačujejo njih izdelke boljše kakor pa učiteljevo delo. To trditev hočemo še podčrtati z dejstvom, da so bolje plačani tehnični izobraženci kakor pa filozofski. Tako plače inženirjev, tvorničnih ravnateljev in drugih močno prekašajo dohodke profesorjev, juristov in učejakov.

Brez vsake zavisti to ugotavljamo. Potrebno pa je, da se zavedamo mesta, kjer smo, in ki ga moremo izboljšati ali tudi izgubiti.

Ta nova višja pridobitvena plast, ki se je z večjo ali manjšo šolsko izobrazbo, s pomočjo strokovnega izpolnjenjavanja dvignila od vidnih mest v gospodarski družbi, je prevzela vodstvo vsega javnega življenja ter ne gleda v učitelju in v šoli nujno potrebno sredstvo za doseg svojih praktičnih ciljev. Saj daje Amerika najlepši vzgled, da pridnost in strokovna sposobnost vodita do prvih mest, ne pa posest šolskih izpričeval in diplom.

Taka šola naj navidezno izgublja za to pridobitveno plast na svojem praktičnem pomenu, s tem pa izgublja tudi učiteljsko trdnost ekonomske stališče. Ta gospodarska diametralnost med šolo in pridobivanjem na zunan nima vidnega izraza. Očituje se pa v političnem in javnem življenju, kjer hočejo učitelja vse bolj podrediti vodečemu političnemu vplivu, ki je izraz gospodarske moči te plasti. — Človek, s tem pa tudi stan, ki nima trdnega gospodarskega oslona, v brezobzirni borbi ne more uspeti. More prositi, ne more pa voditi borbe, ker nima sredstev, gospodarskih zalog in tvarine, s pomočjo katere bi se boril.

Stališče paralelnih pridobivanja, to je enakega prosperiranja stanov, je pa izključeno, ker stan, ki si sam ne more izvojevati zmage, uspeva le v toliko, kolikor je drugim potreben.

Iz navedenega sledi, da učiteljsvo v današnjem svetu nima procvitajočih vidikov. Ono se bo, kakor tudi vse ostalo privatno in državno uslužbenstvo vedno bolj podrejalo proizvajalcu. Ono bo zavisno od njega. Ono bo dobivalo višjo nagrado, v kolikor mu bo bolj potrebno.

V borbi za lepše mesto na svetu se mora učitelj priključiti malemu človeku. Onemu, ki se bori za izboljšanje neprimerne življenja, onemu, ki nima mesta, kakršno mu po vseh božjih postavah pripada. Le tako, kot svetovalci in soborci malih, bomo izpolnili svoje poslanstvo, bomo v resnici učitelji in vzgojitelji ljudstva.

S tem bomo svojo idejno nalogo in moralno dolžnost izvršili.

Db.

Draginja in podeželje

Šolsko leto se nagiba h koncu. Uspehi nam bodo plačilo za trud.

Vse leto je imelo učiteljsvo borbe za vsakdanji kruh. Toda to je skoraj razumljivo; slabe plače in draginja je bilo gonilo vseh pritožb in nezadovoljstva. Na žalost smo ostali pri slabih plačah in prišli v naravnost neznošno draginjo. Zato pa ostajamo še vedno pri pritožbah, ki do sedaj niso rodile uspeha.

Vsem so že zvišali plače! Ali ni delo državnega nameščena enakovredno drugemu? Ali morda državni nameščenec ne potrebuje v tej draginji izboljšanja plače?

Vsi ukrepi za pobijanje draginje na deželi so brezplodni, ker so v bistvu pogrešeni. Zdi se nam, kakor bi se draginja smejala, ker ji ne moremo do živga. Vsak grizljaj se nam pravniško draži iz dneva v dan — zato pa je vrednost naših plač vsak dan manjša. Kmalu bomo morali živeti samo od upanja in tiste dobre volje, ki nam je še ostala, po načelu Valentina Vodnika »živi se brez cvenka ob petju ko ptič«.

Mesto da bi se zvišale plače so se letos zvišale cene živilom. Edino, kar ni zadelo učiteljsva na deželi je uredba o dveh brezmesnih dneh. To pa zato, ker že dolgo let je samo enkrat na teden meso. Mnogo jih pa je, ki so morali postati absolutni vegetarjanci že mnogo prej.

Priromali smo v hude čase. Učitelj si že ne more kupiti vsakdanjega kruha; njegovi otroci so bosi in raztrgani. Pač pa smo letos dosegli nebroj krivičnih očitaj. O, da, s tem smo se letošnje leto obogatili. Dali so nam toliko, da komaj nosimo. Vsa ta očitanja

imamo doma in jih ljubosumno skrivamo, ker so nam dragoceni dokument, kako je slovensko učiteljsvo plačano za svoje delo.

To, kar ste nam dali je za nas. Najlepša vam hvala! Ko bomo preminuli vam bomo zapustili vsa ta očitanja kot bogato doto, s katero se lahko zopet kje drugje okoristite.

Ponavljamo — to je bilo za nas — zaenkrat imamo dovolj. Zdaj nam pa dajte nekaj še za naše žene in otroke. Tudi oni bi nekaj potrebovali. N. pr. malo bolj zabeljeno hrano. Zdaj je mast postala luksuz; učitelji si jo ne moremo v zadostni meri privoščiti. Zato pa je naša deca blede in suha. In še marsikaj bi naša družina potrebovala — več kruha, več olja ter cele čevlje itd.

Kontrola cen na deželi izborna funkcija. Državni organi zapisujejo koliko so cene narastle. Toda, kaj vse to pomaga, ko pa je dovoljeno navijanje cen tam, kjer se v resnici draži t. j. pri velikih paromlinih in veletrgovcih, kjer mali podeželski trgovci kupuje.

Mali trgovec kupi eno vrečo moke pri veletrgovcu po 4,50 din, prodati jo pa mora po 5 din. Tu je torej kontrola cen od več, ker je 0,50 din pri kg moke podeželskemu trgovcu oblastno dovoljeno zaslužiti.

Riba smrdi pri glavi in tam je treba zavreti, kakor tudi onemogočiti umazane borzne spekulacije — posebno pri pšenici.

Kakor je vidno bo draginja šla svojo pot, kakor kak nestvor, ki gaži vse, kar mu pride pod noge. Nam bo s kontrolo cen zelo malo pomagano, zato nam je treba zvišati plače vsaj za 500 din mesečno.

Ne obsodba,

ampak iskrena vzpodbuda bo dvignila delavnost učitelja

Pred zaključkom prvega dela strokovnega kmetijskega tečaja za učitelje je tečajnik obiskal tudi načelnik kmetijskega oddelka banske uprave inž. g. Podgornik. V svojem pozdravnem govoru je označil pereče probleme naših dni, ki otežkočajo večje uspehe v izboljšanju in dvigu podeželskega življenja. Tečajniki so mu s pozdravom izrazili tudi željo po čim iskrenejšem in intenzivnejšem sodelovanju med učiteljsvom kmečko nad. šol in oblastjo. Poudarili so, da ni učitelj edini in vsemogoči činitelj na vasi, ampak da je samo eden izmed činiteljev, ki soustvarjajo in tudi najgloblje sodoživljajo vse poskuse pri dvigu kmečkega stanu iz današnjih težav in bede. Vsak, ki ruši moralne vrednote učiteljskega poklica ruši še tiste drobce možnosti dviga naše vasi, ki jih učiteljsvo hrani v svojem idealizmu. Naloga oblasti, ki stremi za tem, da se vse dobre sile v narodovem življenju ohranjajo in plodonosno usmerjajo je, da učiteljsvo v njegovem težakem in podrobnem podeželskem gospodarskem in kulturnem delu podpre moralno in finančno čim bolj ter mu nudi vso potrebno zaščito proti vsem negativnim pojavom, ki mu namerno rušijo in onemogočajo mirno in vztrajno delavnost.

Marsikatera naša dobra misel, pravilen nazor ali delovni načrt zamre, ker ni v nas dovolj doživeto dograjen, niti mnogokrat okrepljen s priznanjem okolice. Nerazumevanje, ki ga mnogi tovariši srečuje na vsak korak mu onemogoči še razvoj tistih sil, ki vkljub ostalim zaprekam silijo k aktivnosti. Napačno je, ako potem pasivnost ali delno neuspešnost prvih začetkov dela tovarišev likvidiramo s kratko obsodbo: je nesposoben, len, nima zanimanja itd. Vsak, ki hoče dati svojem življenju in značaju tudi potezo iskrene pomoči in razumevanja, bo previden v svojih sodbah in še bolj obsodbah. Prednost bo dalj predvsem spoznanjem, ki omogočajo razumevanje in po tako ustvarjeni vezi bo tipal v duševni svet sodelavca do tja, kjer bo iskreni hočem in bom tudi v njem vzbudil voljo do dela.

Skupno delo in bivanje mladih tovarišev na strokov. kmet. tečaju ruši mnogo predsodkov, ki sicer otežkočajo iskreno medsebojno zaupanje. V prvih medsebojnih razgovorih, kakor tudi v skupnih debatah dajemo drug drugemu kar zmoremo in skušamo seči do jedra našim težavam in oviram pri prednem delu za dvig kmeta. Misli, ki se tu utrinjajo niso vse na salonski višini, a vse imajo to prednost, da so krič težavnih moralnih in gospodarskih razmer v katerih se duši današnje življenje.

Bistvo učiteljevega dela ni v samem posredovanju strokovne snovi, ampak je v vzbujanju zanimanja in veselja do naprednega kmetijskega dela, pri čemer je snov samo eno izmed sredstev k temu. Učenec v ljudski šoli in kmečki fant naj bosta s spontanin javljanjem svojih sil vezana na probleme naprednega kmetijstva. Tega pa ne bomo dosegali z golim posredovanjem strokovne snovi, ampak so k temu potrebni predvsem še številni ostali činitelji, ki imajo čim večje obilje prirodne neposrednosti in vzbujanju za-

nimanja in volje. Bistvo dela učitelja kmečko nad. šole je v tem, da z mladino sočuti in sodoživlja kipenje njenih sil, jih v vsem njihovem zagonu priznava kot upravičene in razvoju življenja koristne in jih prirodno usmerja v tokove, ki ustvarjajo probujeno in za iskren napredek vneto vaško občestvo. Tako delo prinaša mnogo notranjega zadovoljstva odraslim, ki to delo potem tudi priznavajo in podpirajo, učitelju, ker je sam s svojimi silami vanj včlenjen, a največ mladini, ki v tem doživlja prva ustvarjanja novih sil.

Kakor nerazumevanje in obsojanje učiteljevega dela po mnogih činiteljih javnega življenja tudi v najidealnejšem vzgojitelju lahko zamre rast njegovih sil za čim boljše delo med ljudstvom, tako se tudi v kmečki mladini lahko iztiri pozitivna usmerjenost njenih sil v razorno delo, ako je deležna samega obsojanja in ne najde notranje opore v vzgojiteljevi osebnosti. Zato je tudi učitelj poklican, da vzdržuje delovne stike tudi s šoli odraslo mladino in ji daje pobud in smernic za njeno nadaljnje izobraževanje. To delo je bilo doslej več ali manj slučajnostno in zelo odvisno od naklonjenosti in tudi nenaklonjenosti številnih činiteljev, ki so ustvarjali javno mnenje kakor je to prišlo njihovim interesom, ne pa stvarnemu dvigu našega podeželja.

Kmetijske nadaljevalne šole po večjih in kmetijski tečaji po manjših podeželskih krajih nudijo vsakemu delu voljnemu učitelju najlepšo možnost, da ob sodelovanju in podpori oblasti ustvari s pošolsko mladino plodne delovne stike, ki bodo prinašali sadove v notranje izgrajenem in gospodarsko - kulturno dvignjenem bodočem slovenskem kmetu. Tovariši, ki sodoživljate potrebo po dvigu naše vaške mladine, razmislite podrobneje o delu in stroju kmečko nad. šol in iskrica idealizma, ki želi vsemu vašemu šolskemu okolju vse dobre napredke, bo tudi vas vodila do prvih korakov dela za gospodarski in kulturni razvoj mladine v okviru kmečko nadaljevalnega šolstva.

Š. I.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ZA SREZ LJUTOMER je zborovalo dne 4. maja 1940. v ljudski šoli pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Kljub zelo neugodnemu vremenu se je zborovanja udeležilo 40 članov.

V uvodu je tov. predsednik omenil napade na učiteljsvo ter poudarjal, da ti napadi ne zadenejo toliko učitelja kot poedince, kakor stan kot celoto, ki se tiče edino kompetentnega odločati o etični vzgoji. Predsednik je apeliral na članstvo, naj se eventualni medsebojni spori poravnava jo le na tovariški način, s tem bomo skrbeli za naš stanovski ugled ter si pridobiti starše, ki so pri vzgoji, če že ne odločujoč, vendar pa najvažnejši faktor.

Po uvodu je pozdravil predsednik predsednika sekcije JUU Ljubljana, tov. Kumlja Metoda, nato sreskega šolskega nadzornika g. Karbaša Franca in vedno vzorno, upokojeno tovarišico Marijo Kocmutovo.

Zapisnik je bil soglasno odobren z dostavkom, da je učiteljsvo sreza darovalo za

Aškerčev dom 153 din.

K dopisom se je sklenilo, da se letos ne bo iz tehničnih vzrokov priredilo veliko zborovanje večih učiteljskih društev, ampak se sklicanje preloži na drugo leto.

Nato je sledilo predavanje predsednika sekcije tovariša Kumlja Metoda o temi »O govornih hibah pri ljudskoškolskem otroku in njih zdravljenju«. Predavatelj nas je seznanil z različnimi vrstami govora ter razložil razne motnje z vzroki, ki so centralnega ali periferne značaja. Zanimiva je bila praktična odprava govornih motenj pri učencih. Uspehi so se kaj hitro pokazali po pravilni uporabi primitivne metode. Članstvo je bilo presenečeno nad uspehi ter je obdarilo predavatelja z navdušenim aplavzom. Predsednik tovariš Ivanjšič je poudarjal, da je škoda, da niso predavanja poslušali vsi učitelji sreza.

Po predavanju so podali posamezni funkcionarji svoja poročila.

Predsednica učiteljic tov. Potočnikova se je zahvalila predsedniku sekcije tov. Kumlju Metodu za prizadevanja odprave celibata in ženske neenakopravnosti.

K situacijskem poročilu, ki je bilo že podano članstvu na prejšnjih zborovanjih, je predsednik sekcije tov. Metod Kumelj še podal nekaj aktualnih dodatkov in pojasnil. Prišel nam je tudi gotovo veselo vest, da se bodo v kratkem izvršila napredovanja ter s tem popravile mnogim tovarišem in tovarišicam storjene krivice. Apeliral je tudi na članstvo, da se povsod poslužuje naših gospodarskih ustanov, posebno Učiteljske tiskarne, ki nudi svojim članom marsikatero ugodnosti. Ugotavlja, da je za močno organizacijo potrebna močna gospodarska podlaga.

Za delegata na banovinski kakor tudi na glavni skupščini je bil izvoljen tov. Kocbek Jožef, za namestnika pa tov. Mikl Ciril.

Sprejeti so bili sledeči predlogi:

1. Učiteljsvo ljutomerskega sreza, včlenjeni v JUU, s studom ugotavlja, da postajajo pavšalni napadi na naš celotni stan zadnje čase vedno hujši. Zahtevamo od naše oblasti, da prepreči take pavšalne napade, ki kvarijo avtoriteto in ugled učiteljsva. Onemogoča pa učiteljsvu tudi obdržanje zaupanja pri prebivalstvu svojega šolskega okoliša. Učiteljsvo se v polni meri zaveda, da morejo edino iz zaupanja rasti uspehi njegovega vzgojnega, prosvetnega in kulturnega poslanstva.

2. Razumemo težke socialne razmere našega ljudstva. Ne moremo pa razumeti in dopustiti, da uporablja naše kmečko ljudstvo v preveliki meri šolske otroke za težaška in poljska dela, ki doraščajočega otroka fizično uničuje in mu tako onemogoča normalen pozitiven duševni razvoj. Predlagamo zakonito zaščito šolskih otrok pred pretežnimi fizičnimi delovnimi napor in izkoriščanjem.

3. Pozdravljamo ukrep kr. banske uprave, da omogoči nadarjenim in revnim učencem nadaljnje šolanje. Škodljiv pa je način izbire, kot ga predvideva tozadevni razpis kr. banske uprave. Smatramo, da je edino krajevni učiteljski svet skupno z veroučiteljem merodajen, da presodi pozitivne in negativne strani učenca.

4. Zahtevamo, da se učiteljsvu, ki deluje v obmejnih srezih, nudi poleg vseh materialnih ugodnosti tudi močna moralna podpora naša javnosti, ker bo le v takih okolištinah možna uspešna nacionalna vzgoja.

5. Zahtevamo takojšno prevedbo vseh učiteljev - pripravnikov, ki so izpolnili vse zakone pogoje, ker so nekateri že 6 let v pripravniški skupini.

6. Zahtevamo sedanji draginji ustrežajoče, da se izdatno in linearno povišajo plače; odpravo 3. plačilnega razreda in izenačijo prejemki poročenih učiteljic s prejemki učiteljev.

7. Se popolnoma strinjamo s stališčem sekcije glede reorganizacije naše organizacije. Sklenilo se je, da se prihodnje zborovanje vrši v soboto, dne 15. junija, pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Članstvo se opozarja, da bo jutraj zveza avtobusa iz Gornje Radgone z avtobusom v Ljutomer.

Po zborovanju se je razvila neprisiljena tovariška zabava, pri kateri ni manjkalo iskrene družabnosti.

L. Ivanjšič, preds. Janko Jordan, tajnik.

Usebina:

Učiteljevo mesto v družbi.

Draginja in podeželje.

Narodni »voditelji« in učiteljsvo.

Ne obsodba, ampak iskrena vzpodbuda bo dvignila delavnost učitelja.

»Turisti«.

Sestanek Prosvetnega saveza iz Bolgarije in Jugosl. prof. in učit. udr. v Beogradu.

Šolski obisk.

Borba proti tuberkulozi.

Zakaj učiteljski pevski zbor ni sodeloval na velikem zborovanju v Trbovljah.

Resolucija.

Problem podpiranja nadarjenecv.

Tovariška in socialna samopomoč.

LISTEK: Resolucije.

Splošne vesti. — Kaj vse pišejo. — Mladinska matica. — Učiteljski pravnik. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU.

Sestanek Prosvetnega saveza iz Bolgarije in Jugoslovanskega profesorskega in učiteljskega udruženja v Beogradu

Beograd, 12. maja.

Na potu v zapadne države so se ustavili v Beogradu 25. aprila t. l. člani upravnega in nadzornega odbora Prosvetnega saveza iz Sofije, v katerem so včlanjeni učitelji vseh vrst, od profesorjev univerze do učiteljev osnovnih šol in tudi upokojenci. Predsednik Saveza je dr. Stevan Konsulov, univerzitetni profesor. Svoje bolgarske tovariše so tega dne sprejeli na kolodvoru po trije zastopniki Profesorskega in trije Učiteljskega udruženja. Bolgarski zastopniki učiteljstva so bili gosti Jugoslovanskega profesorskega in učiteljskega udruženja. Ogledali so si muzej kneza Pavla, vojni muzej in druge zanimivosti Beograda ter so posetili Avalo z znamenitim umetniškim spomenikom neznemu junaku. Zvečer so odpotovali dalje. Oфициelni sestanek upravnih odborov bolgarskih in jugoslovanskih prosvetnih delavcev je bil določen za povratek.

10. maja t. l. so se vrnili člani uprave Prosvetnega saveza v Beograd in ob tej prilici so jih pričakovali na kolodvoru vsi člani centralnega upravnega odbora Profesorskega udruženja na čelu s predsednikom Dragoljubom Petrovičem in predsednikom izvršnega odbora Jugoslovanskega udruženja na čelu s predsednikom Ivanom Dimnikom. Tudi tega dne so bili člani uprave Prosvetnega saveza iz Sofije gosti imenovanih udruženj. Gosti so se zadržali v Beogradu od ranega jutra do polnoči. Ogledali so si še ostale znamenitosti Beograda, šumarski muzej, Pančevski železni most čez Dunav i. dr.

Ob prilici skupnega obeda je bila v hotelu »Srpski kralj« konferenca upravnih odborov stanovskih organizacij, na kateri je izvršena izmena misli o medsebojnih odnosih in vzpostavitvi stalne zveze prosvetnih delavcev Bolgarske in Jugoslavije. Goste je pozdravil predsednik Profesorskega udruženja Dragoljub Petrovič, a odzdravil je predsednik Prosvetnega saveza Bolgarske univ. profesor dr. Stevan Konsulov. Predsednik Jugoslov. učiteljskega udruženja Ivan Dimnik je naglasil v svojem govoru važnost prvega takega sestanka prosvetnih delavcev dveh bratskih držav, odkar obstoji Jugoslavija. Ideja sodelovanja prosvetnih delavcev obeh držav živi že od nekdaj. Naš končni cilj mora biti sodelovanje pedagogov vseh slovanskih narodov in držav, tudi Čehoslovakov, Poljakov in Rusov. Do sedaj so obstojale zveze samo v izmenjavi stanovskih in pedagoških časopisov in listov in v medsebojnem spoznavanju tem potom.

Bolgarsko učiteljstvo in učiteljstvo Jugoslavije se je spoznavalo potom učiteljskih pevskih zborov in narodne pesmi. Mnogo smo zamudili za medsebojno izkoriščanje izkušenj na stanovskem gospodarsko socialnem polju. Učiteljstvo želi, da se prireajo mednarodni pedagoški kongresi in razstave, za medsebojno spoznavanje šolstva slovanskih narodov. To bi dvigalo našo vseslovansko zavest in idejo. Potrebno je obnoviti Vseslovanski učiteljski savez. Jugoslovansko učiteljsko udruženje je hotelo podpreti to stremiljenje z izdajo »Pedagoške Čeholovaške«, »Pedagoške Jugoslavije«, »Pedagoške Rusije«, ki so že izšle, »Pedagoške Bolgarske«, ki naj jo pripravi za tisk Prosvetni savez iz Sofije, in »Pedagoške Poljske«, ki je bila gotova v rokopisu, a jo je uničila nesrečna sedanja vojna. To nam je potrebno, ker pomenja napredek prosvete za velike narode, tekmovalje s tujimi državami, a za male narode je to pogoj obstanka. Pozdravil je idejo medsebojnega sodelovanja prosvetnih delavcev Bolgarske in Jugoslavije in nazdravil ideji sodelovanja pedagogov vseh slovanskih narodov in držav.

Na konferenci so govorili potem predsednik bolgarske sekcije Profesorskega udruženja dr. Radmilo Vučić, urednik »Učitelja« Mišić Majstorović, predsednik Prosvetnega saveza dr. Stevan Konsulov, predsednik Profesorskega udruženja Dragoljub Petrovič, podpredsednik Prosvetnega saveza Todor Bliznalcov, blagajnik Prosvetnega saveza Ivan P. Ormandžijev, podpredsednik JUU Todor Dimitrijevič in član uprave saveza Luka P. Epitropov. Govorniki so poudarjali potrebo pedagoških izdaj, medsebojnih referentov za zveze, medsebojnega sodelovanja za liste, medsebojnega proučevanja šolskih reform potom učiteljstva vzglednih šol, izmenjavo predavateljev in predavanj, posećanja in ekskurzij poskusnih šol, koristi izkušenj pri stanovskih socialno gospodarskih organizacijah, skupnih letovanj in drugo.

O sestanku je izšel sledeči komunike:

»V debati se je razpravljalo vprašanje organiziranja stalnega sodelovanja med bratskimi bolgarskimi in jugoslovanskimi stanovskimi organizacijami. Pri tem se je doseglo enodušno soglasje o potrebi tega sodelovanja. Sklenjeno je, da se na obeh straneh v najkrajšem času izvolijo posebni odbori, ki bodo izdelali priključno osnovo za sodelovanje. V razgovorih, vodenih ob prilici sestanka, so bili iznešeni glavni principi, ki naj jih vsebuje ta osnova.«

Šolski obisk

§ 60. zakona o ljudskih šolah določa, da morajo hoditi vsi vpisani učenci redno v šolo. Za izostajanje so odgovorni starši in skrbniki, a tudi tisti, ki so šolsko decu sprejeli v službo. Izostanek iz šole opraviči: a) otrokova bolezen, b) smrt rodbinskega člana in c) elementarne neizgode (nevihta, poplava, sneg, vihar itd.).

Po tem določilu se delo ne smatra za opravičljiv razlog izostanka, ker so učenci itak deležni skrajšanega pouka in oprostive iz šole v času nujnih poljskih del. Zato se izostanek, posebno pri deci, ki stalno izostaja iz šole zaradi dela, ne opraviči in se postopa po predpisih. § 61. določa, da mora učitelj voditi točno evidenco o izostajanju učencev iz šole. Za neopravičen izostanek pošlje razrednik svarilo, s katerim posvari starše oziroma skrbnike, da pošiljejo v bodoče otroke redno v šolo, da se izognejo zakonitim posledicam. Če svarilo ne zaleže, sledi poziv, s katerim se pozovejo starši oziroma varuhi, da ustno opravičijo otrokov izostanek. Šele, če tudi drugi poziv ne zaleže, sledi kazen. Razredniki sestavljajo vsakega l. in 15. v mesecu seznam neopravičenih zamud, ki ga upravi-

telj dostavi krajevni šolski odbor. Ta poziva preko občinske uprave starše in skrbnike in v roku 14 dni izreka kazni: a) opomin, b) denarno globo od 10—20 din za en izostali dan. Na kazni je dovoljena pritožba na sresko načelstvo, katerega rešitev je končno veljavna. Revnim staršem se sme denarna kazni izpremeniti v delo na šolskih in občinskih poslih.

Postopek, ki ga predpisuje zakon, je okoren in povzroča učiteljstvu nemalo težav. Čeprav je splošen obisk prav dober, je v posrednih primerih in razmerah slab. Seveda je obisk v veliki meri odvisen od strogosti in doslednosti učiteljstva, posebno še šolskega upravitelja. Upravitelj se mora vedno postaviti na stališče učiteljstva. Događa se namreč, da je poedini učitelj strog glede obiska, upravitelj pa popustljiv. V tem primeru bi seveda učiteljeva strogost nič ne zalegla. Večkrat je tudi obratno, da izjavja upravitelj predpise strogo in dosledno, poedini razredniki pa opravičijo vse izostanke. Važno je, da je postopanje glede izostankov **enotno in dosledno**.

Ne malo krivdo (glede šolskega obiska) ima okoren način kaznovanja učencev. Pred-

sednik občine in krajevni šolski odbor nista dovolj objektivna in energična faktorja za izrek in izvedbo kazenskega naloga. Ljudje pridejo prosit in kazni se jim odpusti. V takih okoliščinah ne smemo pričakovati dobrega obiska, ker se ljudje zanašajo na milost in popustljivost. Ta dva faktorja tudi nista primerni avtoriteti, ker so člani krajevnega šolskega odbora in predsednik občine preveč navezani na znanstva, prijateljstva, sorodstva itd. ter ne morejo biti tako objektivni in energični, kakor človek, ki je izven njihovih razmer. Glede na omenjeno bi bilo najprimernejše, da bi bil krajevni šolski svet tisti faktor, ki bi razpravljal o zamudah in stavil kazenski predlog. Pri teh posvetih bi se pretehtale vse okoliščine, v katerih živi otrok in upoštevalo tudi razpoloženje staršev oziroma skrbnikov do šole. Po vsestranskem in temeljitem pretresu vseh okoliščin bi krajevni učiteljski svet predlagal kazni sreskega načelstva, ki bi nato izdalo kočnoveljavne sklepe. Zanimivo je pri tem to, da so sami predsedniki občine naklonjeni temu predlogu, ker pravijo, da se neradi zamerijo ljudem s kaznijo. Poudariti moram še, da je krajevni šolski odbor premalo objektivni in energični faktor. Otroke in starše najbolj pozna učiteljstvo in šolski upravitelj, ki ima tudi najboljši vpogled v obisk in zna tudi najbolje preценiti, kdaj gre za dejansko potrebo in kdaj za izrabljanje. Odločitev učiteljskega sveta bi bila tudi najobjektivnejša, ker bi učiteljstvo ne oziralo na nikake zveze, znanstva, prijateljstva itd. Pri krajevnem šolskem odboru je vedno kdo, ki gleda na zadevo z osebnega stališča, dočim bi učiteljski sveti obravnavali zamude objektivneje, strožje in dosledneje ter bi bil šolski obisk boljši.

Ne trdim, da bi ne bil obisk v splošnem dober. V največji meri je odvisen od staršev. Tam, kjer znajo starši pravilno ceniti potrebo in važnost izobrazbe, je obisk dober. Toda naše ljudstvo še vedno premalo upošteva potrebo izobrazbe in se premalo zaveda besed pregovorov, »da tisti več velja, ki več zna«. Vsi napredni narodi so dokazali, da temelji njih napredek edino na izobrazbi. Nekateri namreč mislijo, da zadostuje kme-

tu, da zna čitati, pisati in računati, toda izkušnje so dokazale, da mora biti kmet dobro strokovno pripravljen na svoj poklic, če hoče uspevati in napredovati. Ker pač sam ne ve ceniti dobrote izobrazbe, ga mora oblast s strogimi predpisi prisiliti k učenju. Dovolj žalostno je namreč, da je treba ljudi siliti k izobrazbevanju. Izgovor, da šola ni takšna, kakor bi morala biti, ne drži. Prepričan sem, da je učiteljstvo na mestu in da se resnično trudi, da bi zaupano ji mladino dobro vzgojilo. Če pa nekdo ni na mestu, naj okusi strogost disciplinskih predpisov.

Rekel sem, da igra glavno vlogo glede obiska razpoloženje staršev do šole. Priznati po moramo, da tudi socialni razlogi vplivajo na obisk. To se že prav posebno vidi pri otrocih, ki služijo. Ti otroci namreč obiskujejo šolo najslabše, ker jih delodajalci izrabljajo, kolikor jih pač morejo. Če takega opomnite, vam bo rekli, da je otroka vzel, da mu pomaga pri delu in ne da hodi v šolo. Ti pastirski tvorijo posebno poglavje. Kako vplivajo socialne razmere na šolski obisk, naj vam pojasni statistika, ki sem jo vodil tri leta.

	Manjkali dni,	V od-
Kmetije, uradniki,	povprečno	stotkih
dobri obrtniki	11 dni	6 %
Srednji posestniki	14 „	8,5 %
Viničarji, poljedelski delavci, kočarji	27 „	16 %
Otroci, ki služijo pri kmetih	35 „	35 %

Po pričujoči statistiki je najboljši obisk pri velikih kmetih oz. uradnikih, sledijo srednji posestniki, viničarji, najslabši pa je obisk pri deci, ki služijo. Seveda moram pripomniti, da so to povprečne številke in da so tudi izjeme.

V interesu šole je, da se regulira obisk, da bo čim boljši. Dober obisk je najboljši pogoj za učenčev napredek. Z rednim, vsakodnevним obiskom šole sledijo učenci snovi ter se sistematski izobrazujejo in le od take šole lahko pričakujemo zadovoljive vzgojne in izobrazbene uspehe.

—a—

Borba proti tuberkulozi

Zbirajmo denar za boj proti tuberkulozi!

Vsako leto je teden v mesecu rožniku, letos od 19. do 26. t. m., posvečen zbiranju sredstev za boj proti tuberkulozi. O tuberkulozi kot naši ljudski in socialni bolezni bi bilo odveč izgubljati mnogo besed, tako je ta stvar znana; bolezen pa je istočasno tudi tako razširjena, da pozna nje pojav in posledice že skoraj sleherni analfabet. Seveda progande, te najodličnejše iznajdbe in prodornega sredstva sedanjega časa, ni podcenjevati in bi jo bilo treba vpreči pri pobijanju tuberkuloze v naše celotno javno življenje, da bi se po nji našli oziroma nabirali vrelci denarnih sredstev, ki so za uspešni boj zoper to strašno ljudsko morilko tako krvavo potrebni. Če je na svetu kaj nenasitnega, bi moralo biti zbiranje denarja za boj proti nenasitni in zavratni bolezni, ker dejstvo je in ostane, da moralno pridigovanje kaj malo zaleže, če ni zadeva v isti mah materialno temeljito in dobro podprta. Za uspešen boj proti jetiki tedaj ni nikoli zadostna le enostranska propaganda z besedami, temveč globoka materialna pomoč.

Denarna sredstva, ki se bodo nabirala, so namenjena za organizacijo in podporo protituberkuloznih dispanzerjev, ki nekateri že vrše svoje samaritansko delo marsikje v Sloveniji, gotovo v veliki blagor trepečega človeštva. Razširjenost jetike se šele sedaj da natančneje kontrolirati, ko prihajajo bolniki in njih svojci v stik s specialisti za pljučne bolezni. Ne le mesta in delavski krogi, tudi ljudje s podeželja iščejo stikov s protijetičnimi ustanovami, mnogokrat ne zaman. Zato je v teh dneh ves narod poklican, da pri zbiranju denarnih sredstev sodeluje, ker le s složno

pomočjo bi se dalo doseči kaj več uspehov. Vodstvo teh nabiralnih akcij bo marsikje v rokah učiteljstva. Gotovo je, da se slovenski učitelj tudi tu zaveda koristnosti svojega dela za ljudstvo; zato naj posebno v tednu boja proti tuberkulozi ne bo nikogar med nami, ki bi to delo podcenjeval, ker če govorimo o koristih našega dela za ljudstvo, bo sigurno tole naše delo zelo največ koristi!

P.

Zakaj učiteljski pevski zbor ni sodeloval na velikem zborovanju učiteljskih društev v Trbovljah

Z ozirom na razna mnenja, zakaj UPZ ni sodeloval na velikem zborovanju v Trbovljah, podajamo naslednjo izjavo:

Učiteljski pevski zbor je nameraval prirediti pevski tečaj v Trbovljah zaradi tega, da nudi svojemu članstvu vpogled v praktično delo mladinskega zbora »Trboveljski slavček«. Ko smo pa doznali, da bo v aprilu tudi veliko zborovanje v Trbovljah, smo obisk prenesli na ta dan, da bi tako združili tečaj in nastop v zvezi z zborovanjem. Pevski zbor je ravno v dobi študija in pripravljala nastop z novim programom, ki pa še ni do podrobnosti izdelan in zbor ne bi mogel nastopiti z novimi skladbami na samostojnem koncertu. V kolikor je nov program pripravljen, bi lahko nastopili le kot sodelujoči.

Upravni odbor UPZ je bil mnenja, da more zbor ob tej prilici nastopiti le z novim programom in bi bilo neprimerno, da bi iz dosedanjih, že tolikokrat izvajanih skladb kombiniral nov program. To je bil glavni vzrok, da smo bili zaradi odsotnosti tov. Šuligoja, ki je prevzel glavno delo za naš nastop in bivanje v Trbovljah, primorani odpovedati sodelovanje. Če bi pa organizatorji zborovanja vseeno izjavili željo, da UPZ priredi pevski tečaj v Trbovljah, bi zbor nastopil ne glede na gornje ugotovitve glede programa in stroške.

Gornjo izjavo smo primorani podati, da pojasnimo, zakaj ni Učiteljski pevski zbor nastopil v Trbovljah.

Mara Petrovič, poslovodna podpredsednica.
Vinko Rupnik, tajnik.

Osebnne zadeve

—i Praktični učiteljski izpiti so bili od 3. do 9. t. m. pred državnim izpitnim odborom v Ljubljani. Izpit so napravili naslednji učitelji - pripravniki(ce): Aplenc Marta, Duh Ivan, Jelšnik Milena, Klemenčič Avrelja, Kveder Pavel, Merzel Marija, Metelko Antonija, Pirnat Edvard, Presetnik Frančiška, Tavželj Ljudmila, Veršič Konrad.

—t Peresa, svinčnike, kuverte, črnila, pisarniške in šolske potrebščine si najceneje dobavite v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

RESOLUCIJE

Učitelj Mitja Grom je utemeljeval: Naš položaj je brezupen. Osnova, na kateri se je določevala plača pred desetletjem, je izpodmaknjena. Je osnova, ki ni osnova. Je osnova brez stvarnosti.

Draginjske doklade so bile v času znošnejših cen višje od dobe bliskovitih akcij konjunkturistov, izkoriščevalcev in sodobno izvežbanih prekupečevalcev. Takrat so bile žene ceneje po sto petdeset dinarjev, a danes so zastonj, in otroci so se vrednotili enako, ko so danes vredni le še sto štirideset. (In to v dobi, ko se ubijajo žene in otroci.)

Nadaljeval je: Najreakcionarnejši kapitalist je povišal svojemu delavstvu. Nekateri so povišali celo brez resolucij, stavk in kravalov. — Čas trdo trka na vrata. Kdor ima srce, ga spozna in delo uravnovesi s pravico. Kdor je slep in gluhi, molči.

Še je pisal. Čekal je. Potem se je kruto zakrohotal. Vrgel je papir v zrak, skakal okoli njega, brcal ga z roko kvišku in se krohotal. Resnično, tako se smejejo brezumni, bolni in obupani.

Ob neki priliki je rekel: »Ni vredno govora. Odrineš vode, kolikor si težak. A mi smo slama, ki plavamo po vodi. Obsodili so te. Komu je mar za tvoj jad?«

Nekomu je nasvetoval: »Postani vojni dobičkar. S tem vršiš zaslužno, plodonosno in obče koristno delo, tudi nekaj plasti sala okoli trebuha ti je zagotovljenega.«

Prijatelj se je zdrnil: »A idealizem učitelja?«

Takrat se je zresnil: »Pojdi k vragu, ne govori resno! Kdo danes misli razumno. Blazni, otroci in mlriči.«

A vseeno je pisal resolucije. Pisal sebi, svoji ženi in otrokom, svojim tovarišem, javnosti in odličnikom. Nekajkrat jih je tudi prečital. Sam, če so vse pike v redu, da se ne bodo izgovarjali, da so pogrešno in pomanjkljivo sestavljene in da jih zato ne morejo vzeti v obzir. Bral jo je ženi, ker mu je očitala, da ji niti lepših prividov, lažnivih fantazij ne predočuje — ona pa da hoče vsaj upanja, vere, besede o lepšem življenju, ako že ne more doživljati resnice. Bral je resolucije tovarišem, ker so bili prav taki reveži kakor on, in javnosti, da je imela o čem govoriti. Odličniki so pa odličniki in je pisal resolucije tudi zato, da so ga sprejemali oni z visokimi naslovi, s samodopadljivimi in izbranimi besedami.

Zato se je naselil v njegovem srcu molk. A tišina je vpila in hujske od besed so bile oči, ki so videle resnico, strašnejša je bila obzoda, ki ji je bilo jasno spoznanje. In ko so usta jedla vsak dan dražji kruh, je rasla v srcu grenkost, zaradi otrok, ker je jedel kruh, ki ga ni bil zanje dovolj.

Šel je po cestah domovine in domovina je bila lepša in krasnejša od breskvinih cvetov in slajša od dišečih gajev marelic in češenj. A domovina je terjala ljubezen in žrtve, in Mitja ji je dal oboje in dal bi ji sleherni kapljko krvi, da ni videl krvosov, ki so v sencni pili kri brstju domovine — otrokom v zibelkah, onim ki so komaj klicali mamo, ter

mladeničem in mladenkam, ki so šli rožnim zarjam življenja nasproti.

Srd je golčal v njem: »Ob megli in v mlakah se rede bacili, in ob joku sirot, krvi in dimu se porajajo zajedavke. Ako takoj ne ukreneš najstrožjih varnostnih ukrepov, ako jih ne zatreš, ako ne kontumaciraš nosilce bakterij, nastane epidemija. V kratkem razdobju petindvajsetih let doživljam v drugi to epidemijo. Epidemijo krivice, nezadostnih varovalnih sredstev, revščino duše, slabost velikih, pomanjkanje in glad.«

Šel je in se smejal. Tako se smejejo blazni, ki gledajo v daljave. Krasno, otožno se je smejal, skoraj jokaj. »Še kart čakam,« je rekel, »in potem bo izpolnjena želja. Ne onim, ki nimajo — onim, ki imajo.«

In strašno žal mu je bilo v pomladi okičene in bogate domovine, njenega cvetja in brstja. Klical je ljubezen in žrtve, veliki so pa zidali oltarje malikom in plesali okoli zlatega teleta.

Pa ni moglo biti drugače, ker je denar težji od idealov, srca in duše.

Čeprav je bil grenek v srcu, je pisal resolucije in tiho — upal. Kako bi mogel drugače, ko je videl lastni utrjeni obraz, revščino malih ter prospevajočo trgovino in smehljajoča lica veljakov.

Še je pisal. Prosil in razlagal. Še vedno je upal.

A potem je vsak dan čital: Dovoljeno je zvišanje cen veletrgovcu in veleposestniku gospodu Konjunkturistu Johannu iz Blatne mlake.

Duje Budak.

Resolucija

voditeljev in učiteljev kmečko nadaljevalnih šol, zbranih na tretjem strokovnem kmetijskem tečaju v Mariboru

Kot učitelji, živeči v stalnem stiku s kmečkim ljudstvom ter tako dobri poznavalci naših vaških gospodarskih, prosvetnih, higienskih in drugih razmer, predlagamo kralj. ban. upravi, da ob priliki notranje preureditve in osamosvojitve Slovenije v interesu dviga slov. vasi upošteva sledeče naše predloge:

1. V svrhu izpopolnitve izobrazbe kmečkega ljudstva naj se poleg osemletne splošne ljudske šolske obveznosti čimprej pristopi k večjemu smotrному razvoju kmečko nadaljevalnih šol in sicer tako, da se čimprej uzakoni pogojna obveznost obiskovanja za vse bodoče kmetijske gospodarje.

2. Za izgradnjo stalnih učnih načrtov in spopolnitev šolskih delovnih metod naj kralj. ban. uprava finančno omogoči snovanje posebnih delovnih krožkov učiteljstva po geografsko-gospodarskih področjih. Predsednik krožka, ki si ga učiteljstvo samo izbere, naj bo istočasno šolski nadzornik, vodja kmečko nadaljevalnega šolskega pokreta in posredovalec med kralj. ban. upravo in posameznimi šolami svojega področja.

3. Za idejno, vsebinsko, metodično itd. izpopolnitev kmečko nadaljevalnega šolstva naj kralj. banska uprava čimprej omogoči izdajanje lastnega strokovnega glasila. Izdaja naj vsaj štiri zimske mesece vsako leto na dveh tiskovnih polah v revijalni obliki.

4. V svrhu izpopolnjevanja nadaljnje kmetijske strokovne izobrazbe naj se na sedežih kmečko nadaljevalnih šol ustanove posebne javne gospodarske knjižnice, ki naj avtomatično brezplačno prejemajo vse nove strokovne kmetijske knjige in revije in to iz posebne postavke kr. banske uprave.

5. Zaradi uspešnejšega in velikopoteznejšega udejstvovanja učiteljev kmečko-nadaljevalnih šol naj se čimprej uzakoni učiteljska stalnost v službenem kraju. Nesigurnost in negotovost stalnosti v službenem kraju jemlje mnogim voljo do stvarne pogovitve v krajevne potrebe ter do uspešnejšega sodelovanja na gospodarskem področju.

6. Smatramo neobhodno potrebnim, da posveti kralj. banska uprava izpopolnitvi strokovne in splošne izobrazbe učiteljstva kmečko-nadaljevalnih šol čimveč pozornosti. V bodoče naj vsak učitelj-tečajnik predhodno preštudira slov. strokovno lite-

raturu, ki jo priporočajo predavatelji posameznih kmetijskih panog, tako, da isti pri teoretskem delu dodajajo le najnovejša spoznanja in ugotovitve, ki še niso nikjer obelodanjene. Tako se bo teoretski del tečaja v bodoče izpremenil v živahno diskusijsko sodelovanje in aktivnost vseh tečajnikov, kar bo mnogo boljše in preje doprineslo k razčiščenju nejasnosti ter poživel sicer monotono in zanimanje ubijajoče pasivno poslušanje.

7. V svrhu izpopolnitve učiteljske izobrazbe in vpogleda v dejanske gospodarske razmere predlagamo, da prireja kralj. ban. uprava vsako leto več skupnih ekskurzij po naši in tujih državah, ki bi se jih udeleževali učitelji kmečko-nadaljevalnih šol.

8. Uvidevamo, da je naš kmečki stan, ki tvori 60 % našega naroda in je sestavljen iz ogromne večine malih kmetov in kočarjev, še vedno zapostavljen v svoji izobrazbi. Zato je razumljiva njegova gospodarska zaostalost in nerentabilnost. Smatramo, da je treba posvetiti zaradi tega največ pozornosti ravno tem, ki so spopolnjevanja strokovne izobrazbe najbolj potrebni, a so zaradi socialnih in duševnih momentov odrinjeni od možnosti posejanja kmečko-nadaljevalnih šol.

9. Imamo najresnejšo voljo, sodelovati pri vseh akcijah, iniciativah in stremljenjih kralj. banske uprave za dvig kmečko-strokovne izobrazbe in zadržne zavesti zaradi kvaliteto in kvantitetno boljše kmetijske produkcije in izboljšanja življenjskih pogojev. Upamo, da bo kralj. banska uprava upoštevala naše predloge ter ugodila našim upravičenim željam.

10. Prosimo kmetijski oddelek kralj. banske uprave, da z vsemi primernimi koraki onemogoči nadaljnje javne pavšalne napade na celotni učiteljski stan. S posplošenjem, mogoče resničnim moralnim slabosti poedincev, trpi tudi ugled vseh moralno neoporečnih učiteljev, katerim pa je s takim javnim ravnanjem oteženo zaupanje in uspešno udejstvovanje v kmečko-nadaljevalnih šolah ter onemogočeno njihovo resno stremljenje po stvarnem dvigu strokovne izobrazbe kmečkih fantov.

Maribor dne 29. aprila 1940.

Problem podpiranja nadarjenцев — osobito na vaški šoli

Že mnoga leta sem smatral upoštevanje in podpiranje nadarjenцев za pereči problem, ki je zlasti važen na podeželskih šolah. Gotovo so tudi drugi tovariši o tem razmišljali. Zato nam je dobrodošel razpis kr. banske uprave o nameravanim podpiranju ubožnih nadarjenih učencev pri njihovem nadaljnjem študiju. Navedeni razpis predvideva tudi pravilnik o podeljevanju zadevnih podpor, vendar upamo in je potrebno, da se ob reševanju tako važnega vprašanja, kot je podpiranje nadarjenih učencev, prouči ta nelahek problem še globlje. Mislim, da je predvsem na mestu, da se poglobe v to vprašanje zlasti vsi roditeljski in vzgojiteljski krogi na podeželju, v prvi vrsti seve naše podeželsko učiteljstvo.

Že mnoga leta, posebno pa sedaj po svetovni vojni ugotavljamo, da se število študirajočih mladine z dežele od leta do leta krči, s čimer se ustvarja opasnost prenostranskega razmaha samomestnega naraščanja intelektualcev. Tudi prezgodnja odtujitev podeželskega otroka, ki mora ostaviti svoj vaški dom z vsemi njegovimi vzgojnimi prilikami, je v kvar vaškemu otroku, mestni otrok pa ostane med študijem doma! Prvi je v zgodnji mladosti iztrgan iz svojega vaškega občestva in tudi to utegne prispevati k pomeščanju kulturnega delavca, predvidenega sicer za podeželje. Le dotaknil sem se tega pojava, ki nam daje misliti na neko novo potrebo, novo ureditev: osnivanje po-

deželskih srednjih in sploh višjih in tudi strokovnih šol!

Posebno upoštevanje podeželskih nadarjenцев pa stavi tudi naši podeželski šoli posebne naloge. Mnogokje so že to upoštevali naši predniki, a to upoštevanje tudi sedanjí vaški učitelji. Pokazal sem s tem na drugo točko, ki jo moramo sprejeti ob proučevanju problema podpiranja naših nadarjenцев. In spet bo imela v zadevi važno vlogo nižja in višja organiziranost, manj in večrazrednost naših šol po deželi!

Z osnovanjem posebnih srednjih in slšnih šol na vasi, katere šole bi seve naj ne imele značaja enakovrednih šol v mestih, bi se v mnogem izognili tudi očitkom, da ljudska podeželska šola premalo pripravlja na srednje šole, kar smo zadnja leta morali dovolj pogosto slišati! Da! Ta tarča vseh kulturnih in prosvetnih ustanov — naša ljudska šola — bi morala po zahtevah mestnih činiteljev biti pripravljavnica za srednje šole, po zahtevah drugih institucij pripravljavnica za kmetijski, obrtniški, industrijski itd. poklic, kar vse, zlasti še zadnje odgovarja načelu demokracije, le vsem ustreči — to je pa problem vseh problemov, rešljiv le potom individualizacije zunanje in notranje preustroja vsega šolstva!

Nakazal sem le nekaj problemov, ki jih bomo pri reševanju v naslovu navedenega glavnega problema morali proučiti vsi na šolstvu in naši mladinski izobrazbi zainteresirani krogi.

Vaude Mirko

Tovariška in socialna samopomoč

Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbenцев dravske banovine, ki je lanko leto na izrednem občnem zboru predvsem zaradi napovedanega uveljavljenega pravilnika o človekoljubnih ustanovah spremenilo svoja društvena pravila in hkratu tudi naziv društva v »Tovarišstvo, podporno društvo finančnih uslužbenцев v Ljubljani«, je imelo v nedeljo 21. aprila t. l. v beli dvorani hotela »Union« v Ljubljani 10. redni občni zbor. Poleg članov iz Ljubljane so se ga udeležili tudi društveni poverjeniki iz Celja, Jesenic in Trbovelj.

Občni zbor je otvoril predsednik g. Dolžan Janko, ki se je po uvodnem pozdravu spomnil nekaj dni pred občnim zborom umrlega dolgoletnega društvenega funkcionarja — pregledovalca računov tov. g. Česnika Mirka, ki ga bo ohranilo društvo v najlepšem prijateljskem spominu.

Po konstituiranju občnega zbora je poudarjal g. predsednik važnost te dobrodelne socialne ustanove, ki ima svoj posmrtni in bolniški sklad.

Iz posmrtnega sklada daje društvo svojcem umrlih članov posmrtnine do najvišjega zneska 5000 din. Bolniški sklad pa nudi brezplačno zdravniške ordinacije in brezplačno dobavo zdravil do maksimalne letne kvote 400 din posameznemu članu. Daje pa tudi podpore v svrhu zdravljenja, podpore siromašnim članicam — porodicam — ter nudi ugodnosti pri podelitvi posojil.

Iz tajnikovega poročila, ki ga je podal g. Markič Viktor, je razvidno, da je v posmrtnem skladu vpisanih 1424 rednih in 144 izrednih (otroci) članov in članic, skupaj tedaj 1568 oseb. Od teh je v bolniškem skladu včlanjenih 952. V minulemu letu je umrlo 16 članov in članic. Njihov spomin so zborovalci primerno počastili. Društveni odbor je na svojih sejah, ki jih je imel 31, vestno in stvarno razmotrival in reševal vsa vprašanja, došle vloge in prošnje. V nekaj junjih, izrednih in vsega upoštevanja vrednih primerih je uspešno posredoval pri kr. banski upravi v Ljubljani za znaten popust stroškov zdravljenja v zdravilišču v Dobrni in na Gol-

niku ter za plačilo stroškov zdravljenja na kliniki v Zagrebu. Dosegel je tudi, da je upravni odbor mestnega pogrebnega zavoda v Ljubljani priznal za umrle člane 10 % popust od razrednih cen zavodovega cenika. Od uprave kopališča hotela »Slona« v Ljubljani pa je dosegel za članstvo znizano vstopnino za parne kopeli. Društveni odbor je med letom sprejel tudi šest novih zdravnikov bolniškega sklada.

Blagajnik g. Bischof Viktor je podal izčrpno sliko letnega računa. Za ordinacije zdravnikov je bilo izdanih 1873 nakaznic, za lekarne pa 1476, skupno torej 3349 nakaznic. Honorarji zdravnikov so znašali 86.884 din, stroški za zdravila pa 112.707 din. Za podpore v boleznih in porodniške podpore je bilo izplačanih 3150 din. Na posmrtninah je izplačala društvo v minulemu letu 77.000 din, na posojilih pa 520.482 din. Celokupna društvena imovina znaša 1.039.615 din.

Pregledovalec računov g. Zajec Albin je poročal, da je društveno poslovanje v najlepšem redu ter je predlagal, da občni zbor izreče odboru razrešnico s pohvalo, kar je bilo soglasno sprejeto.

Pri dopolnilnih volitvah sta bila odbornika g. Kokot Ferdo in g. Poje Janez, ki

jima je potekla funkcijska doba, zopet ponovno izvoljena. Prav tako tudi oba namestnika odbornikov g. Pogačar Valentin in Mavrovič Matija. Za pregledovalca računov pa je občni zbor izvolil gg. Zajca Albina in Weissa Franca.

Na predlog društvenega odbora je občni zbor soglasno sklenil, da ostane višina pristopnine, letne članarine in rednega mesečnega prispevka za posmrtni sklad, kakor tudi višina dajatev društva v letu 1940, ista kot v minulemu letu ter da se mesečni prispevek za bolniški sklad zviša od 1. maja 1940. dalje in sicer za redne člane od 15 na 20 din, za izredne (otroci) pa od 5 na 10 din.

Med slučajnostmi je prečital tajnik dopis članice, ki ponuja društvu v nakup hišo v Ljubljani. Po izčrpnih debati je občni zbor pooblastil društveni odbor, da to vprašanje temeljito prouči in če pride odbor do zaključka, da kaže društveno rezervno naložiti v to nepremičnino, naj skliče izredni občni zbor, ki bo sklepal o nakupu.

Občni zbor, ki je izzvenel v najlepši harmoniji in slogi, je zaključil g. predsednik z zatrdilom, da bo društvo slej ko prej vztrajno delovalo dalje v pravcu medsebojne solidarne pomoči članstva.

Splošne vesti

UČITELJI SRBI VSTOPIJO V SAVEZ HRVATSKIH UČITELJSKIH DRUŠTEV

Pod tem naslovom smo v prejšnji številki »Učiteljskega tovariša« priobčili resolucijo, ki je bila objavljena v zagrebških listih kot sklep sestanka srbskih učiteljev banovine Hrvatske. Pozneje so pa priobčili nekateri listi popravek. Ker smo kot kronisti priobčili prvo resolucijo, priobčujemo tudi sledeči popravek, ki je izšel prav tako v zagrebških listih in ki je podpisan od sklicateljev Srnića in Bosanaca.

V nedeljo, 5. t. m., je bila konferenca Srbov učiteljev iz banovine Hrvatske. Na tej konferenci je bilo 57 učiteljev in učiteljic. Konferenco sta sklicala Anton Srnić in Ilija Bosanac. Namen te konference je bil določiti stališče učiteljev Srbov do aktualnih stanovskih problemov in Saveza hrvatskih učiteljskih društev. Po vsetranski razpravi je bila sprejeta sledeča resolucija:

»Srbi učitelji so pripravljani sodelovati z brati Hrvati v Savezu hrvatskih učiteljskih društev na osnovi popolne enakopravnosti, in se bo vsa njihova akcija kretala v okvirju stanovske organizacije za dobrobit učiteljstva, šole in naroda toda pod pogojem, da se vprašanje pravil in ostala stanovska vprašanja rešijo na sreskih skupščinah in savezni skupščini in v soglasnosti z brati Hrvati.«

Za to resolucijo so po zapisniku glasovali vsi prisotni učitelji razen gg. Gligorija Čikare in Milenka Ivanovića.

Večina prisotnih je kot se vidi iz resolucije poudarila željo po sodelovanju v SHUD, toda pod pogojem, da se vprašanje pravil in druga stanovska vprašanja rešijo sporazumno z brati Hrvati iz SHUD na osnovi popolne enakopravnosti.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Sodelovanje naših in bolgarskih učiteljev. Iz tujine se je danes preko Jugoslavije vračala v Beograd večja skupina bolgarskih profesorjev in učiteljev. V Beogradu je bila v gosteh pri našem učiteljskem združenju in profesorskem društvu. Bolgarski profesorji in učitelji so si ogledali beograjske znamenitosti in so bili tudi na Avali, kjer so se poklonili pred grobom Nezanega junaka. — Ob tej priliki pa je prišlo tudi do sestanka zastopnikov strokovnih organizacij profesorjev in učiteljev z obeh strani. Na sestanku so se načela vprašanja, ki se nanašajo na tešnejše sodelovanje vseh štirih organizacij. — Sklenjeno je bilo, da se ustanovi mešan odbor, ki bo pripravil podroben načrt za to sodelovanje. — »Jutro« 12. maja.

— I Tako je prav! Na članek »Beg iz vasi«, ki ga je pred kratkim priobčil »Domoljub« in ki smo ga tudi mi omenjali na tem mestu, je sedaj prejel isti list odgovor iz učiteljskih vrst, ki ga priobčuje v svoji 19. številki. Med drugim pravi tudi: V gostilne naj bi zahajale mlade učiteljice med vaše može kakor šolski upravitelji? Kaj bi rekli oni, ki nas pošiljajo v boj proti uživanju alkohola, če bi se vzgojiteljice naroda zatekale k vinski kapljici in se seznanjale ob njej z vaškimi možmi? — Razumela bi pisca, ako bi se spotikal tudi ob klobučke in dišave in žido ter modne rokavice — drugih nešolanih deklet. Dajte, podeželani, učiteljicam prijazne, tople domove — ne na gostilnah in nad mesnicami, kovačnicami, hlevi in kletmi —, razumevajte njih potrebe in ne odrekajte, ko iščejo pri vas, pa se bodo počutile med vami bolj domače. Dajte učiteljstvu lepo razumeti svoje želje in potrebe, pa bo, kadar ga boste potrebovali, ostalo rado med vami. Pustite pa učiteljstvu prosto voljo, da bo moglo nekje črpati moč za svojo duhovno rast in svoje zdravje. J. N.

— I Ugled učiteljstva je treba varovati je naslov članku v »Večerniku« od 11. maja, v katerem so opisane misli načelnika kmetijskega oddelka banske uprave, ki jih je naglasil ob zaključku strokovnega kmetijskega tečaja v Mariboru učiteljem udeležencem tega tečaja. Med drugim je tudi izjavil: Vaški učitelj je pravi pionir prosvetnega in gospodarskega napredka slovenske vasi. On je oblikovalec kmetijskega človeka. Res se naši kmetje ne za-

vedajo v polnem obsegu važnosti šole in učiteljstva ter jim ovirajo uspešno delo. Priznati pa moramo, da se stanje boljše in se mora izpremeniti. Dom in šola morata sodelovati. — Popolno medsebojno zaupanje in prijateljstvo je pogoj vsakega uspeha. Kmetje ne smejo videti v učitelju svojega nasprotnika, ampak obratno svojega sodelavca, pomočnika, svetovalca in prijatelja. Le pod temi pogoji se bo uspešno dvignila izobrazba kmetijske mladine, da bo dosegla mestno mladino ter jo se prekosi v ljubezni do očetove hiše, domače grude in domovine. Tudi kmetiska mladina rabi nujno primerno poklicno vzgojo in strokovno izobrazbo. Kmetiska stanovska in gospodarska društva ter zadruge se morajo še dograditi in priti v roke najsprednejšega kmetijskega naraščanja, tako da bo nova kmetiska elita sama vodila h gospodarskemu dvigu slovenske vasi.

— I Šolski pouk se je pričel v slovenski šoli na Paternalu v Buenos Airesu in v Rosariu. »Slovenski list«, ki izhaja v Buenos Airesu in prihaja v Ljubljano vsakokrat poldrugi mesec po svojem izidu, poroča v številki od 15. marca o tem na uvodnem mestu in med drugim navaja: Potrebno bi bilo (v Argentini) vsaj toliko šolskih tečajev, kolikor je društev, izvemših morda Devoto, kjer sta dve društvi in bi zadostovala ena poučevalnica. — Kakor je potrebna društvom zveza, je potrebna tudi našim slovenskim šolskim tečajem. — Neprecenljiva škoda je, da se zaradi morebitnih političnih gledanj na svet izgublja naša kri v tujini. Če mi tega danes ne spregledamo, bodo to spoznali drugi, ki bodo prišli za nami, a takrat bo vsako ugotavljanje že prepozno. — »Jutro« 30. aprila.

— t V Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru dobite pisarniške potrebščine za šolo, pisarne in dom, knjige za šolanje otrok, znanstvene in leposlovne vsebine za odrasle, za otroke, za odraslo mladino, prijatelje in znance, učila za vse, merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo, svetlopisni papir »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela.

Mladinska matica

—mm— Poverjeniki! Knjige Mladinske matice so v tisku in izidejo v prvem tednu junija. Najkasneje do tega časa mora prejeti uprava vsa naročila. Naročil brez istočasno nakazane naročnine ne bomo mogli upoštevati. Naši poverjeniki nam morajo pač oporiti, da ne bomo mogli delati letos prav nobene izjeme.

Ze drugo leto izhaja »Naš rod« po sklepu skupščine v devetih številkih. Naročniki plačajo devet obrokov po din 2.50 za »Naš rod« in deseti obrok din 2.50 za knjige. Skupaj tedaj letno din 25.— za »Naš rod« in knjige. Kdor plača samo devet obrokov in ne doplača din 2.50 za knjige, knjig ne prejme. Prav tako nimajo pravice do knjig oni naročniki, ki niso naročili vseh števk »Našega roda«. Neka šola je imela n. pr. septembra in oktobra deset naročnikov, z novembrom dalje pa petnajst. Ta šola ima pravico samo do deset garnitur in toliko jih tudi dobi. Le če naroči še za ostalih pet naročnikov še septembrsko in oktobrsko številko lista, dobi šola vseh petnajst garnitur knjig. Druga šola je imela skozi osem mesecev osem naročnikov, deveti mesec pa samo dva naročnika. Ta šola ima pravico le do dveh garnitur knjig, v obeh primerih, če doplača po din 2.50 za knjige seveda. To vse je podrobno pojasnjeno v okrožnici, ki so jo prejeli v začetku šolskega leta vsi naši poverjeniki in je bilo ponovno že objavljeno v tej rubriki.

Ponavljamo torej še enkrat:

Deseti obrok za knjige mora biti nakazan najkasneje v prvem tednu junija.

Šole prejmejo le toliko garnitur knjig, kolikor imajo celoletnih naročnikov, ki so plačali po din 25.— za list in knjige.

—mm— Da ne bo zamere in neljubega presenečenja ob koncu leta, prosimo poverjenike Mladinske matice, da opozorijo vse one naročnike, ki niso naročili vseh števk »Našega roda«, da nimajo pravice do knjig in da jih ne dobijo, če ne naročijo še manjkajočih jim števk.

Učiteljski pravnik

—§ Vprašanje, Sem poročena z neučiteljem in nimam pravice ne do stanarine in kuriva ne do draginske doklade za otroka. Sedaj je moj mož na orožnih vajah za nedoločen čas. Ali imam za ta čas: a) pravico do stanarine in kuriva in kam moram v tem primeru vložiti prošnjo in kaj predložiti; b) pravico do drag. doklade za otroka in kam moram v tem primeru prositi in predložiti.

Odgovor! Ker imate stanovanje pri možu, Vam ne pripada stanarina, četudi je odsoten. — Doklada za otroka Vam tudi ne pripada. Vložite prijavo za podporo na sresko komisijo za vojaške podpore.

—§ Stanarina z neučitelji poročenim učiteljem pripada tudi od 1. aprila 1933. dalje. Državni svet kraljevine Jugoslavije je pod Br. 27.725/39 z dne 9. marca 1940. izdal sledečo razsodbo: U VI odeljenju, sestavljenem od državnih svetnikov: Perkovića Ante, kao predsednika, Matanovića Alekse, Čubrilovića dr. Pavla, Sveteka dr. Frana, Vebela dr. Andreja kao članova i delovodje Bubane Jovića, po tužbi Janjetković Bosiljke, učiteljice narodne osnovne škole u Dobroju protivu rešenja Ministra prosvete od 20. jula 1939. godine III br. 40.613, kojim je odbijena žalba tužiljina protivu rešenja Kraljevske banske uprave u Banja Luci br. 10.985 od 29. juna 1939. godine a kojim je odbijena tužilja od traženja da joj se prizna pravo na prijem stanarine od 15. septembra 1937. do 3. decembra 1937. godine, na osnovu čl. 17 i 34 Zakona o Državnom savetu i upravnim sudovima, a s obzirom i na Zakon o taksama, dana 9. marta 1940. godine presudio je: Ništi se rešenje Ministra prosvete III br. 40.613 od 20. jula 1939. godine. Razlozi: Pošto je proučio tužbu osporeno rešenje i ostale akte koji se na ovaj predmet odnose, kao i odgovor ministrov na tužbu poslat pismom od 2. novembra 1939. godine br. 61.626. Državni svet je našao: Tužilja se prvi put obratila molbom Kraljevskoj banskoj upravi vrbaske banovine da joj se na osnovu § 84 Zakona o narodnim školama dodeli stanarina za vreme od 15. septembra 1937. do 3. decembra 1937. godine, za koje je vreme kao učiteljica udata za neučitelja, živela odvojeno od muža. Od ove molbe odbijena je rešenjem br. 10.985/39 protivu koga je podnela Ministru prosvete žalbu, a koja joj je odbijena osporenim rešenjem, sa razloga što upravna vlast smatra da stanarina potiče iz vremena pre donošenja rešenja Opšte sednice Državnog saveta br. 32.605 od 21. decembra 1938. godine i da tužilja nema pravo na ovu stanarinu pošto pomenuto rešenje Opšte sednice Državnog saveta ima za dejstvo od dana donošenja istog pa unapred a ne i unazad. — Državni svet nalazi da je napadnuto rešenje protivno zakonu. — Tužilja je svoje traženje prava na stanarinu zasnovala na § 84 Zakona o narodnim školama, koji je izmenjen § 30 Fin. za 1933/34. godinu. Usled nejednake primene ovoga propisa kot presudjenja u dva razna slučaja kod odeljenja Državnog saveta, pitanje razumevanja ovoga propisa izneto je pred Opštu sednicu Državnog saveta, a koji je propis rastumačen rešenjem Opšte sednice Državnog saveta br. 32.605 od 21. decembra 1938. godine. Ovo rešenje Opšte sednice

Državnog saveta ima deklarativan karakter, dakle objašnjava kako se ima razumeti izvesan zakonski propis. Ovim rešenjem nije konstituisano neko pravo u njemu navedenih lica, pa da bi od njegova donošenja imalo pravnu snagu, kako to smatra upravna vlast u osporenom rešenju. Pravo na stanarinu učiteljica udatih za neučitelje koje odvojeno žive od muža, konstituisano je u § 84 Zakona o narodnim školama, a ne u rešenju Opšte sednice Državnog saveta. Prema tome odnosna lica imaju pravo na ovu stanarinu od dana kad je pomenuti zakonski propis stupio na snagu, a ne od dana kad je isti protumačen rešenjem Opšte sednice Državnog saveta.

Sa iznetih razloga, upravna vlast je postupila protivno zakonu kad je tužilju odbila od traženja ove stanarine sa onih razloga koji su navedeni u osporenom rešenju. — Stoga je rešenje kao takvo Državni svet morao poništiti. — Delovodja: J. Bujanja s. r. Pretsednik VI odeljenja Državnog saveta: Anto Perković s. r. — Da je ovaj prepis veran svoje originalu, koji se nalazi u arhivu Državnog saveta pod br. 27.725/39, Državni svet po naplati takse u din 30.— po Tar. br. 42 i 43 Zakona o taksama, tvrdi. — K. Br. 10.929/40, 3. maja 1940. god. Beograd. — L. S. — Po naredbi Pretsednika Državnog saveta Glavni sekretar: (podpis).

KDOR UČITELJ, TA ČLAN
UČITELJSKE TISKARNE!

Stanovska organizacija JUU

70LETNICA JUU SRESKEGA DRUŠTVA
SV. LENART V SLOV. GORICAH

Kdor ni videl Slovenskih gor, ne pozna biser, ki ga tod skriva naša zemlja. Sredi majniških dni, ko vse brsti in klije, ko se odpira rdečkasto cvetje tisočim in tisočim jablanam, ko po njivah cvete zimski repica v živorumeni barvi, ko neštevilni griči in dolinice kažejo edinstveno podobo, so Slovenske gorice podobne nevesti, ki hrepeni po Zelenem Juriju. Zato sedaj ne bomo odgrinjali pogleda v bele hiše in hišice, smejoče se izza mladega zelenja, kamor vidimo domačini in kjer ni vse tako, kakor si skromen človek želi. Sedaj ne, ko pripravljamo vesel dan sredi težkih dni.

Naše društvo praznuje 22. maja svojo 70. letnico. Samo devet visokoorganiziranih šol sestavlja naš okoliš. So to kraji s samimi svetniškimi imeni, raztreseni po gričih in dolinah, le Lokavec na meji je bolj posveten. Na gričih so: Sv. Lenart, Sv. Trojica, Sv. Anton, Marija Snežna in Sv. Ana, v dolinah pa Sv. Benedikt, Sv. Jurij in Sv. Rupert. Malokdaj čujete naš glas in kadar ga čujete, je večinoma resen, čeprav smo mladi ljudje člani tega starega društva. Naši tovariši predniki so tukajšnjemu ljudstvu ohranili jezik, duha mu že ni bilo mogoče v celoti; tako hud je bil pritisk. Zato je jasno, da so naše naloge večje in težje, kakor so marsikje drugod po Slovenskem. Najbolj pereča vprašanja so gospodarsko socialna, narodno — obrambna ter alkoholno vprašanje.

Slavnostno zborovanje se bo vršilo pri Sv. Trojici v Slov. Goricah in se bo pričelo takoj po prihodu mariborskega avtobusa ob pol 11. uri. K temu zborovanju vabimo vse naše bivše člane — sedanjci pridejo itak vsi — ter zastopnike sosednjih društev. Radi pomankanja prostora smo, žal, morali tako ukreniti. Zato prosimo sosednja društva, da nam tega ne štejejo v zlo. Upoštevati smo morali tudi nezadostna prometna sredstva. — Oni tovariši (ice), ki bodo prišli iz Maribora, bodo imeli po potrebi na razpolago 2 avtobusa, ki bosta odpeljala izpred glav. kolodvoza ob 9.15 minut. Cena za vožnjo bo znašala v obe smeri od 15 do 20 din, kar je odvisno od števila udeležencev. Nekateri tovariši se bodo pa poslužili radgorskega ali pa ljutomerskega avtobusa.

Posebna vabila smo poslali našemu častnemu članu tov. Ivanu Tomažiču, sedanjemu nadzorniku, našim bivšim predsednikom, društvu upokojenega učiteljstva v Mariboru ter sosednjim društvom. Osebna vabila bi poslali vsem svojim bivšim članom, če bi nam bili znani njihovi naslovi. Zato naj smatrajo te vrstice kot vabilo.

Slavnostni del zborovanja bo v ljudski šoli ter bo vseboval:

1. Otvoritveni pozdrav s himno ter slavnostni nagovor.
2. Situacijsko poročilo.
3. Referat tov. Vlad. Majhna o zgodovini društva.
4. Na trgu pred spomenikom Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja poklonitev s polaganjem venca ter slovanska himna »Hej Slovani«.

Neoficielni del, kjer bo vladalo, kakor je to pri nas običaj, pravo tovariško in slovenjgoriško razpoloženje, se bo vršilo pa v dvorani g. Ernesta Goloba. Njegova gospa je pripravila več jedilnih listov. Ker je vseboval najdražji po 20 din za nas šolnike že kar neznane dobrote, smo rekli, da si za 70. letnico kljub našim plačam in visokemu datumu privoščimo najboljšega. Z datumom je res križ — no, križev ne pogrešamo; zaradi raznih praznikov smo morali tako narediti. Sicer pa tovarišice in tovariši muzikanti, harmonike in kitare, pevci dobre kljune, šaljivci namazane jezike, fotomaterji poceni aparate in mi vsi vsak svojo čulo dobre volje prinesimo s seboj — in šlo bo!

Šolski radio

—r Torek, 21. maja: Pokrajinska oddaja: Dobrépolje in Dobrépolci. Izvajajo učenci-ke VI. oddelka ljudske šole v Dobrépoljah. Vodi učitelj Ljubič Tone. Razpored:

1. Nekaj besed v uvod.
2. O Dobrépoljah in Dobrépolcih. Pri-poveduje Kralj Ančka, učenka.
3. Tri dobrépoljske domače pesmi:
 - a) »Oj preljudi kranjski fantje.«
 - b) »Prišla bo že pomlad.«
 - c) »Tička priletela.«

Pojejo triglasno učenci-ke.

4. Pravljičica o gradu na Gorici. Pripoveduje in dobépoljskem narečju Gale Miha, učenec.

5. »Iz prelepega Dobrépolja« — venček domačih pesmi — izvajajo triglasno učenci-ke.

—r Petek, 24. maja: Pokrajinska oddaja iz Dolž; izvajajo učenci tamošnje ljudske šole. Vodi šolski upravitelj Liliija Bogomil. Razpored: 1. Opis vasi Dolž; zgodovinske zanimivosti vasi in okolice.

2. Gorjanci — Trdinove povesti in bajke o njih (najbolj značilna za našo vas.)

3. Življenje v vasi in navade ter posebnosti Podgorja.

4. Graditev in blagoslovitev nove šole.

5. Kako smo začeli smučati?

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 19. maja, ob 17. uri predaval inž. Rado Lah: Plevel v žitu zmanjšuje pridelek.

Kdor se vključ vsemu ne bo dobro počutil, bo lahko odpotoval že ob tritret na tri, drugi bomo odrinili s posebnim avtobusom šele ob 5. uri.

Vsakogar, ki se bo udeležil našega zborovanja — tudi naše redne člane — prosimo, da se vsaj do 20. t. m. prijavi šol. upravitelju pri Sv. Trojici. Šole naj pošljejo skupno prijavo!

Na veselo tovariško svidenje!

Fran Rogl, predsednik.

Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO SLOVENSKE BISTRICE ima svoje redno zborovanje v soboto, dne 18. maja t. l., ob 10. uri v Slov. Bistrici na deški šoli. — Članstvo naj prinese na zborovanje predloge za banovinsko skupščino. — Zaostankarji, uredite svojo članarino! — Polnoštevilna udeležba stanov-ska dolžnost!

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA - ZAHODNI DEL. Tovariši in tovarišice! Kakor domeniemo na zadnjem zborovanju, priredimo 25. t. m. ekskurzijo v Kranj, kjer si bomo ogledali tekstilno tovarno »Jugočeško« in gumni tovarno »Semperit«. Po ogledu tovarne bo zborovanje pri »Stari pošti«. Odhod iz Ljubljane ob 7.05 zjutraj. Spomnite se na lansko zborovanje v Hrastniku, in pridite v čim večjem številu!

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO PRI SV. LENARTU S SLOV. GORICAH je zborovalo dne 13. aprila na šoli pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah, ob udeležbi 48 članov oziroma članic.

Pred zborovanjem je predaval o narodnostni vzgoji tov. nadzornik L. Kopač, nato je sledil vzorni nastop tov. Rogla, kateremu je prisostvovalo vse članstvo in tovariši iz ostalih šol našega šolskega okraja.

Ob otvoritvi zborovanja je predsednik pozdravil tov. nadzornika L. Kopača ter ostalo članstvo, ki je tokrat pokazalo svojo stanovsko zavest in se skoraj polnoštevilno udeležilo zborovanja.

V situacijskem poročilu je tov. predsednik omenil neumestne napade na učiteljstvo, ki so se pojavili v zadnjem času ob različnih prilikah ter z ogorčenjem ugotovil, da je tako postopanje skrajno škodljivo za naš stanovski ugled. Nato je orisal potek akcije za zboljšanje gnotnega položaja državnih usluž-bencev.

Glede reorganizacije našega združenja se članstvo in odbor popolnoma strinja s stališčem, ki ga je zavzelo vodstvo sekcije JUU za dravsko banovino.

Sledil je referat tov. Jurjaševiča o statističnem pregledu in stanju našega društva, iz katerega so izzveneli sledeči zaključki:

1. Nujno je potrebna izpopolnitev raznih učiteljskih mest ter dograditev manjkajočih šolskih prostorov s posebnim ozirom na to, da so vse naše šole obmejne.

2. Tovariši, ki še danes stojijo ob strani naše organizacije, ki se z vso odločnostjo bori za izboljšanje stanovsko političnega in gnotnega položaja vsega učiteljstva, naj se nam

V KNJIGARNI UČITELJSKE

TISKARNE v Ljubljani in nje-ni podružnici v Mariboru do-bite vse pisarniške po-trebščine za šolo in dom.

Knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in lepo-slovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znance; merila in razne me-rilne instrumente za šolo in praktično uporabo.

pridružijo v skupni borbi za boljšo bodočnost, osebno in narodno.

3. Spričo stalno naraščajoče draginje kma-lu ne bomo zmogli že itak minimalnega kulturnega dayka, kljub temu, da se zavedamo skrajno neugodnih posledic, ne samo za naše šolsko delo, temveč tudi za naš narod in državo.

5. Vkljub neugodnim posledicam slabih socialnih prilik, ki vplivajo na število naroč-nikov Mladinske matice, bo treba za njene publikacije pojačati propagando, ker s tem širimo dobro mladinsko literaturo in si lajša-mo šolsko delo pri jezikovnem pouku.

Nato je poročal blagajnik tov. Vižintin o stanju društvene blagajne ter se zahvalil članstvu, ki v redu plačuje svoje obveznosti.

O proslavi 70. letnice našega društva po-roča tov. Križnič: Sedemdesetletnico našega društva bomo proslavili na slavnostnem zborovanju, ki se bo vršilo dne 22. maja pri Sv. Trojici v Slov. Goricah, začetek ob poli 11. uri dopoldne. Na to zborovanje bomo povabili tov. Kumlja, bivšega tov. nadzornika Tomažiča in sedanega tov. nadzornika Kopača ter vse bivše člane našega društva, ki še živijo. Od sosednih društev bomo povabili zastopnike. Za ugodne zveze bo preskrbljeno. Podrobnejša navodila pa bodo še objavljena.

Ob koncu sta bila na predlog tov. Vlad. Majhna soglasno sprejeta sledeča sklepa:

1. Izpopolnitev učiteljskega staleža z namestitvijo abiturientov srednjih šol po enoletnem tečaju, kakor je naznačeno v situacijskem dopisu sekcije, ne zadovoljuje našega članstva, ki želi, da sekcija ne podpira te akcije.

2. Sekcijo naprošamo, naj se zavzame za to, da se sprejemajo v učiteljske kmetijske tečaje predvsem tisti učitelji, ki so že vodili kmetijsko nadaljevalno šolo, ne oziraje se na to ali so sinovi kmetjskega ali kakega drugega stanu.

Zborovali bomo še 22. maja pri Sv. Trojici v Slov. Goricah in 15. junija v Mariboru. Rogl Fran, preds. Jurjaševič R., tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ŽU-ZEMBERK je zborovalo dne 13. aprila 1940. v Doberniču. Dan je bil lep, zato je bila udeležba kar zadovoljiva.

Najprej se je vršil nastop v I. oddelku višje ljudske šole v Doberniču. Nastopila je tov. gospa Minka Ravbarjeva. Učna enota: Gozd. V pouk je prav lepo povezala zemlje-pis, prirodoopis, kmetijsko gospodarstvo šolskega okoliša z računstvom in praktičnimi znanji. Prehod od predmeta do predmeta je bil popolnoma neprislilen, skoro nič opazen in zato ves pouk tekoč in prijeten.

Po končanem nastopu se je razvila prav živahna debata, ki je pokazala, kako živo se učiteljstvo zanima za vse važne šolske probleme in modernejši pouk.

Nato je predavala tov. gospa Mara Mervarjeva iz Žužemberka o temi: Kako je s samodelavnostjo otrok v šoli. Poudarila je, da prave resnične samodelavnosti prav za prav pri otrocih ni, niti biti ne more, pač pa sodelavnost, kjer se razvija otrokovo mišljenje, opazovanje in čustvovanje pod učiteljevim vodstvom tako, da zraste kdaj v samostojnega in samostojno mislečega zrelega človeka.

Tudi po predavanju se je vršila živahna debata, ki je pokazala, kako pozorno je učiteljstvo sledilo izvajanjem predavateljčinim. Obema tovarišicama, ki sta nosili večji del programa tega dne, iskrena hvala!

Nato so se razmotrivale razne stanovske in šolske zadeve. Razgovor je teklet tudi o najnovejši odredbi glede skrajšanja pouka in vlaganja prošnje za razne olajšave. Prihodnje zborovanje se bo vršilo meseca maja. Program se še določi.

F. Mervar, preds. Rafaela Hrovatova, tajn.

—t Zelite nekaj dni prijetne zabave, naročite si knjigo »Kmetje od včeraj in danes«, ki jo je spisal Ig. Koprivec. Knjiga stane s poštnino din 66.—, ali pa knjigo »Pismo iz mojega mlinca«. V francoščini spisal Alfonz Daudet, prevedel dr. Janko Tavžes. Knjiga v bibliofilski izdaji stane din 250.—.

—t Iskreno priporočamo knjižico ing. Stanka Dimnika: Kako naj si uredimo naše domove za obrambo pred letalskimi napadi. Cena knjižici 5 din. Pri večjem odjemu 10 % popust.

—t Sprejemni izpiti za I. razred srednjih šol se bližajo. Priporočamo Mlakar-Kozina: Slovnica in računska snov za sprejemni iz-pit v srednjo šolo. Broširano 10 din.

FR. P. ZAJEC
izprašan optik in urar
LJUBLJANA

sedaj Stritarjeva ulica 6,
pri frančiškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, barometri, toplomeri, hygro-metri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine.

Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev
v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413.
Posojila do Din 10.000.— vsem javnim nametščencem
po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.